

»» סמינר פתיחה מחזור ד' אלומות

י"ט-כ' באלול תשפ"ג | 5-6 בספטמבר 2023

בתחילת ספטמבר, רגע לפני החגים, בתחושה של התחלה, סקרנות והתחדשות, התקבצנו 21 נשות ואנשי חינוך מובילים לסמינר ראשון בקיבוץ צובה הקסום ליד ירושלים.
אלומות ד' - יוצאים לדרך!

במהלך היומיים הנפלאים עסקנו בשלושה היבטים של היכרות אשר נשזרו זה בזה:

- היכרות עם תפיסת התוכנית ומטרותיה;
- היכרות עם חברי הקבוצה, שהתפתחה והתעצמה לאורך כל הסמינר;
- היכרות עם תפיסות, תאוריות ופעילויות העוסקות במנהיגות, ובד בבד היכרות עם עצמנו באופן גלוי וסמוי ביחס לשאלה "איזה סוג של מנהיג אני?"

כל אלה הועברו בדרך חווייתית, יצירתית ומעוררת חשיבה, בימי הסמינר עצמם וגם בימים שאחריהם.

1. היכרות עם תפיסת התוכנית ומטרותיה

תחילה העמקנו במטרותיה העיקריות של התוכנית:

- פיתוח עתודת מנהיגות חינוכית לתפקידים בכירים בשדה הכשרת המורים;
- עשייה שיתופית, דיאלוגית, מכבדת ומוקירה שונות באשר היא;
- הובלת שינוי בהכשרת המורים לקידום החינוך בישראל.

למדנו על מבנה היום הייחודי, שיאפשר לנו להעמיק בהיכרות:

- מפגש "בוקר טוב";
  - "הסיפור הישראלי";
  - הסמינרים הצפויים לנו;
- וכמובן, הקפדה על הגעה בזמן והפקדת טלפונים...

בהמשך נפגשנו עם **ד"ר לילי רוסו**, ראשת אגף הכשרה וקשרי מל"ג-ות"ת במשרד החינוך. במפגש שוחחנו על חשיבותה של תוכנית אלומות, בכמה מישורים: הכרת העצמי וקידום אישי ומקצועי כמפתח להובלת שינויים שיטיבעו חותם על עיצוב מדיניות הכשרת המורים בישראל; שיפור איכות ההוראה; שיפור האטרקטיביות של תחום ההוראה בישראל; והצמחת רשת בוגרים חזקה ופרואקטיבית שתוכל להוביל שינויים משמעותיים.

וגם לנו יש ציפיות (מדברי עמיתים): "להתפתח, לגדול ולצמוח"; "לקדם שינוי בהכשרת המורים תוך קשר בין האקדמיה והשדה"; "להצליח להדהד החוצה את התהליכים בתוכנית, כדי שלא נהיה כמו התזמורת על סיפון הטיטניק"; "להרגיש במרחב פתוח ומאפשר".

2. היכרות עם חברי הקבוצה

הגענו כמעט ללא היכרות מוקדמת, אך המצב השתנה עד מהרה. בתחילת הסמינר נתבקשנו לבחור סבתא "מעוררת השראה" עבורנו. לעמוד על **"מפת עולם"** דמיונית, ולמקם את עצמנו בארץ המוצא שלה. באמצעות הסבתא שבחרנו הצגנו את עצמנו. מתברר שאנו בקבוצה צאצאים של ריבוי גלויות: מאירן ואפגניסטן ועד ארגנטינה וצ'ילה. מגוון גדול ואיכותי!

שיחקנו במשחקי היכרות לפי שאלות מנחות, וגילינו לא פעם שאנו לא עוסקים בשאלה, אלא בשיח ספונטני ומקרר.

יצאנו גם להליכות: הליכה דיאלוגית בזוג, לאור שאלות מוסדרות והנחיות ברורות כיצד לא להתפרץ לדברי האחר (לא תמיד פשוט...), והליכה קבוצתית לתל צובה (בלי להגיע לתל...). למדנו על עין ראפה מהיאם (איהאם), חברתנו בת המקום, ונשמנו כולנו לרווחה, גם בזכות האוויר הצלול וגם על שזכינו בקבוצה נעימה ומלאת חוש הומור.

3. היכרות עם תפיסות, תאוריות ופעילויות העוסקים במנהיגות: "איזה מנהיג אני?"

חקרנו טקסטים מהסיפורים "המלך צב-צב" ו"הנסיך הקטן", וכן מהשיר "מנהיגות" של משה דור. ניתוח הטקסטים התמקד בסוגיות שונות: מהי מנהיגות? אילו סוגי מנהיגות קיימים? מיהו מנהיג טוב? מהם ביטוייה של סמכות? מטבע הדברים השיח העמיק להתבוננות פנימה ולזיהוי המנהיג שאנחנו.

האזנו להרצאתה של ד"ר דניאל שני, מייסדת שותפה של עמותת BeDo, בנושא "מנהיגות מבוססת הקשבה", המתמקדת בתאוריית ה-U של אוטו שרמר. למדנו על ארבע צורות של הקשבה – מאשררת, מבחינה, אמפתית ומחוללת – ונחשפנו לדרכים לפתח הקשבה, ובהן דממה קשובה, הליכות דיאלוגיות וקריאת טקסטים.

כחלק מהלמידה התחלקנו לזוגות, העלינו דוגמה לקבלת החלטה שעשינו וניתחנו את התהליך בהתאם לצורות ההקשבה. היה מרתק לגלות את התובנות העצמיות המשמעותיות שעלו בעקבות ההמשגה והדיוק של הדברים. אמירות כמו "אני מגלה שאני מתחילה מהאמפתיה", או "אני בדרך כלל מאשררת או מבחינה, אני צריכה להקפיד לא להיות מאשררת", הן דוגמאות לניצנים של העמקה בתהליך ההקשבה והפיכתו למודע.

שתי פעילויות נוספות, דינמיות ויצירתיות, עסקו באופן בלתי מפורש בנושא המנהיגות.

בפעילות הראשונה אתגר אותנו יונתן גרובר במשימות משעשעות הדורשות הקשבה, שיתוף פעולה וזרימה עם האחר. למדנו ממנו שאחד היסודות לשיח פורה הוא "כן ו...". קרי, להקשיב לאחר, להסכים עם דבריו ולהתקדם בשיח מאותה הנקודה. ללא ספק, יונתן הוכיח לנו באימפרוביזציה שעשה בשיתוף עם רותם, חברנו המוכשר, שהדבר אפשרי.

את הפעילות השנייה הוביל צביקה שפירא, יועץ ארגוני ומנחה קבוצות. השתתפנו בסדרת משחקים המבוססים על שיתוף פעולה וחשיבה אסטרטגית, למדנו לשוחח על השונות בינינו, להתמודד איתה, להפיק ממנה את היתרונות, ובעיקר – לא לחשוש לדבר עליה. למדנו גם כיצד תחרות יכולה להפוך מסיטואציה של כיפופי ידיים למקום של תמיכה ועזרה הדדית, ככתוב, "איש את רעהו יעזרו ולאחייו יאמר חֶזֶק" (ישעיהו מ"א, 6).

לקראת סיום, נתבקשנו לעמוד באתגר נוסף: לסכם את התהליך שעברנו בסמינר בשש מילים בלבד(!)

מתברר שהקבוצה יצירתית למדי, ומצליחה לעמוד במשימה בגבורה. להלן כמה דוגמאות מדברי העמיתים:

- זר ומוכר, מתוכנן ומאולתר, קשוב ונהדר.
- התחלנו שיח, גם וגם, כן ו...!
- דרך נעימה חדשה החלה, לאן תוביל?
- הכרנו ונכיר, התחברנו ונתחבר, אותגרנו ונאתגר

לסיכום, חווינו סמינר מקצועי, נעים ומפתח, שהשאר הרבה טעם לעוד! מצאנו קבוצה איכותית, ניהלנו דיונים מעמיקים, חווינו הרבה פאן, ובעיקר – נהנינו מהשקעה רבה בכל פרט ופרט, כדי שנוכל ללמוד ולהתקדם.

שתהיה לכולנו שנה טובה ומוצלחת, בציפייה רבה להמשך התוכנית

